

AMLC

Nieuwsbrief november 2021

Centrum voor witwasbestrijding

Beste collega,

Afgelopen maand werden we weer geconfronteerd met gelekte administratie van advieskantoren die bedrijven opzetten en beheren in belastingparadijzen: de Pandora Papers. De zoveelste *leak*; we schrikken er eigenlijk niet eens meer van. Het maakt weer eens pijnlijk duidelijk hoe ontzettend veel vermogen er verborgen wordt gehouden. Uiteraard kijken we vanuit het AMLC of we er relevante witwassignalen en kennis over gebruikte constructies uit kunnen halen.

Een dergelijke leak dwingt ons ook om na te gaan of we de juiste dingen doen, én of we onze samenwerkingspartners voldoende aanhaken. Een eerste stap is het delen van kennis. Dus: mocht je ervaringen hebben opgedaan of tegen constructies zijn aangelopen die je wilt delen, mail dan naar AML.Centre.Postbus@belastingdienst.nl.

In deze nieuwsbrief een aantal lees- en luistertips, aandacht voor de nieuwe meldersgroep aanbieders van kansspelen op afstand, en een artikel naar aanleiding van onze analyses van verdachte transacties. Zoals je van ons gewend bent sluiten we af met jurisprudentie.

Heb je collega's die ook graag de nieuwsbrief willen ontvangen? Zij kunnen zich via bovenstaand mailadres aanmelden. Er is ook een versie van deze nieuwsbrief beschikbaar in het [Engels](#). En tot slot, als je up to date wil blijven: volg ons op [LinkedIn](#)!

Veel leesplezier,

Het AMLC

Actualiteiten

Leestip: Coda Oligarchy, een blog van Oliver Bullough

Mogelijk ken je het boek 'Moneyland' van Oliver Bullough. De befaamde Britse onderzoeksjournalist en schrijver publiceerde dit in 2019. Oliver gaat in dit boek terug naar de ontstaansgeschiedenis van de offshore industrie en onthult hoe criminelen en superrijken met behulp van schimmige financiële constructies honderden miljoenen uit het zicht van de overheid weten te houden.

Maar weet je ook dat Oliver Bullough nog steeds regelmatig nieuwe inzichten deelt middels een blog/nieuwsbrief? Onvermoedbaar publiceert hij gedetailleerd over zaken als:

- de reden waarom South Dakota zou moeten worden opgeheven (spoiler-alert: iets met geheimhouding);
- hoe de Tsjechische premier Andrej Babiš in het geheim 22 miljoen dollar heeft besteed aan een Frans kasteel;
- dat de politici die er het meest prat op gaan anti-globalist te zijn tevens de meest enthousiaste uitbuiters van het mondiale financiële systeem blijken te zijn.

Ook vertelde Oliver onlangs in een virtuele bijeenkomst voor lezers van zijn blog over de Pandora Papers, en hoe daar weer uit blijkt dat de mazen in de wet worden gebruikt door de superrijken.

Met zijn journalistiek stelt Oliver Bullough niet alleen beleidsmakers, maar ook rechercheurs en bijvoorbeeld transactiemonitoring- en KYC-analisten in staat om risico's nauwkeuriger te kunnen inschatten, omdat Bullough de context van transacties en bedrijfsconstructies beter begrijpelijk maakt.

Interesse? Ga naar <https://www.codastory.com/coda-newsletters/>.

Nieuwe meldergroep Wwft

De online gokmarkt is per 1 oktober 2021 geopend in Nederland na de komst van de wet Kansspelen op afstand. Begin oktober hebben tien bedrijven van de Kansspelautoriteit een vergunning gekregen om online gokken aan te bieden in Nederland. Om in aanmerking te komen voor zo'n vergunning, moeten aanbieders aan vereisten voldoen op het gebied van consumentenbescherming en verslavingspreventie, en moeten ze een controledatabank met *near real time* spelgegevens inrichten. Bovendien vallen de aanbieders nu onder de Wwft. Ze zullen dus gedegen cliëntonderzoek moeten uitvoeren naar de spelers, en transacties moeten monitoren. In de Leidraad Wwft voor de kansspelsector worden objectieve en subjectieve indicatoren genoemd die handvaten kunnen bieden bij het melden van ongebruikelijke transacties. Als objectieve indicator wordt in ieder geval een girale betalingstransactie voor een bedrag van € 15.000 of meer genoemd. Klik [hier](#) voor een update van onze notitie Online gokken als witwasmethodiek, en zie [hier](#) meer info van FIU-NL.

Doe mee met onze game!

Zou jouw bedrijf ongewild betrokken kunnen worden in een witwasconstructie? Het AMLC heeft samen met PwC een workshop ontwikkeld om kennis en bewustzijn van witwassen te vergroten. Onder begeleiding van een data-analist en een AML-expert ga je in groepjes onderzoeken hoe het fictieve bedrijf Nabook.com misbruikt wordt om crimineel geld wit te wassen. Je leert meer over witwassen én hoe je een grote hoeveelheid data aanvliegt. Ben jij werkzaam in de compliance, integriteit, AML of onderzoekspraktijk? Liefst buiten de financiële sector? Meld je aan! Vanaf december elke derde donderdag van de maand op locaties door heel Nederland. Meer info is [hier](#) te vinden.

Nieuwe AMLC-podcast

Als je als financiële instelling of andersoortig bedrijf handelt met China of als onderzoeker werkt aan een opsporingstraject waarbij een Chinees bedrijf of transactie betrokken is, dan is het goed te weten welke witwasrisico's de FATF noteert in hun evaluaties. Daarvoor kun je de rapporten van de FATF lezen. De FATF heeft deze maand een [follow-up rapport](#) over China gepubliceerd. Maar je kunt ook luisteren naar de [AMLC-podcast](#) waarin onze collega Anne Strijker je in een kwartier bijpraat. Te vinden in jouw favoriete podcast app!

Terugkoppeling verdachte transacties

Door: Joris Rozemeijer, medewerker AMLC

Inleiding

Het doel van de meldplicht voor ongebruikelijke transacties (OT's) is tweeledig: het voorkomen van misbruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en het bestrijden van witwassen¹. De meldplicht kost meldplichtige instellingen tijd en geld. Die inzet zal in preventieve zin misbruik van het financiële stelsel voorkomen. Maar wat is de bijdrage aan het bestrijden van witwassen aan de kant van opsporing? Het is niet meer dan logisch en een teken van betrokkenheid dat er een vraag is naar terugkoppeling over wat er nu precies gebeurt met bij de FIU gemelde OT's. Die terugkoppeling wordt al gegeven door verschillende ketenpartners. Zo is er terugkoppeling door de FIU in hun jaaroverzicht² en wordt er op hun website casuïstiek³ beschreven waarin verdachte transacties (VT's) een rol hebben gespeeld.

Belangrijk in dit speelveld zijn natuurlijk ook de Wwft toezichthouders⁴. Zij zijn dan wel geen ontvangers van OT's maar geven meldplichtige instellingen wel richting met betrekking tot de vraag wat gemeld moet worden aan de FIU. Naast voorlichting kunnen ze ook bestuursrechtelijk optreden.

Het AMLC beoogt met dit artikel een bijdrage te leveren aan die terugkoppeling, en wel door te reflecteren vanuit bijzonderheden die in de AMLC-kwartaalrapportage ten aanzien van VT's worden gezien. Het AMLC maakt namelijk meerdere analyseproducten, en één daarvan is de kwartaalrapportage waarin de VT's met een opsporingsbril op worden geanalyseerd: wat zijn opvallendheden, kansen en knelpunten vanuit de opsporing bezien?

¹ [TK 1992-1993, 23 009, nr. 3 pag. 2](#)

² [fiu-nederland jaaroverzichten](#)

³ [fiu-nederland casuïstiek](#)

⁴ [Art. 1d Wwft](#)

In deze bijdrage zal eerst worden stilgestaan bij de barrières rond het terugkoppelen vanuit de opsporing. Vervolgens wordt ingegaan op VT's van cryptobedrijven. In de meest recente kwartaalrapportage (Q2 2021) valt namelijk op dat het aantal VT's van cryptobedrijven met 80% is gestegen ten opzichte van het kwartaal ervoor. In de toekomst zullen ook andere opvallendheden uit onze analyses uitgediept worden.

Barrières en kansen

De terugkoppeling van OT's in het publieke domein is omgeven met barrières en het is vooral een zoektocht naar kansen. Allereerst is het zo dat alleen de FIU zicht heeft op alle OT's. Na analyse door de FIU wordt een deel tot VT verklaard en is dan beschikbaar voor opsporingsambtenaren bij o.a. Politie en FIOD. Vanuit het AMLC (met voornamelijk FIOD-medewerkers) kunnen we dus alleen reflecteren op VT's en niet op OT's. In het FIU jaarverslag 2020 is te lezen dat van de 722.247 OT's in dat jaar er 103.947 VT worden. Tevens beschrijft de FIU in haar jaarverslag de vier manieren hoe OT's VT's worden, namelijk; op basis van eigen onderzoek, door hits met de Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten (VROS), door hits met data van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) en door hits met Landelijk officier van Justitie (LOvJ)-verzoeken.

Een volgende barrière is de vertrouwelijkheid van opsporingsonderzoeken en de beperkte mate waarin strafvonnissen het gebruik van VT's tonen. Stel nu dat een VT aanleiding is tot een onderzoek of een reeds lopend onderzoek verrijkt. Dan weet niemand dat behalve de betrokken opsporingsambtenaren en de officier van justitie van dit onderzoek. Het eerste moment van openbaring is de inhoudelijke behandeling van een rechtszaak. En dan nog is het maar de vraag of op die zitting heel specifiek aan de orde komt dat informatie uit een VT afkomstig is. Doorgaans zijn er in een onderzoek diverse verkrijgingen van financiële informatie en wordt op zitting vooral stil gestaan bij de modus operandi door in te gaan op wat er precies is gebeurd en of dat een bewijsbaar feit oplevert, er wordt niet of in mindere mate stilgestaan bij de vraag van wie en hoe informatie is verkregen. Dit maakt dat via rechtspraak.nl geen uitputtend overzicht is te krijgen van gepubliceerde vonnissen van zaken waarin VT's een rol speelden. Wat tevens een rol speelt in dit geheel is dat melders van OT's niet graag in een strafzaak genoemd worden, soms kan het niet anders zijn dat een melding van meldplichtige X, Y of Z is maar door de bank genomen zal de officier van justitie hier weinig en liefst geen aandacht op vestigen.

De vertrouwelijkheid van OT's en VT's is ook op allerlei plaatsen in de wetgeving terug te vinden. De vertrouwelijkheid en geheimhoudingsbepalingen zijn er voor zowel de melders, de toezichthouders, de FIU en de opsporingsdiensten. Bepalingen hierover zijn voornamelijk te vinden in de Wwft en de Wet Politiegegevens (WPG). De wettelijke bepalingen maken dat een terugkoppeling van het AMLC geen persoonsgegevens mag bevatten en/of niet herleidbaar mag zijn tot een persoon. Gevolg hiervan is dat VT's met enige abstractie beschreven moeten worden en meer in een breder verband, het is namelijk nagenoeg onmogelijk om op individuele VT's in te gaan zonder dat een transactie herleidbaar is tot een persoon. Dus zelfs al zou de overheid graag adverteren hoe belangrijk OT's zijn, dan kan dat vaak simpelweg niet ook al is dit niet bevredigend voor sommige melders.

Terugkoppeling VT's, cryptobedrijven

Dan de grote stijging van VT's van cryptobedrijven in Q2 2021 (zoals eerder vermeld, een stijging met 80% t.o.v. Q1). Onder cryptobedrijven wordt verstaan wisseldiensten in virtuele valuta en aanbieders van bewaarportemonnees⁵. De cryptobedrijven zijn goed voor 7,7% van de VT's in Q2. De registratie- en meldplicht voor cryptobedrijven is relatief nieuw (sinds 21 mei 2020 in Wwft) en de toename van het

⁵ [Art. 1a lid 4 sub l & sub m Wwft](#)

aantal VT's ligt dan ook in de lijn der verwachtingen. Zeker gezien crypto's voor criminelen interessant kunnen zijn. Een strafrechter formuleerde dit in zijn vonnis⁶ als volgt: "Het is een feit van algemene bekendheid dat bitcoins dikwijls worden gebruikt in het criminele circuit, onder meer in de drugshandel." Gezien de huidige ontwikkeling en legalisering van de branche via de Wwft lijkt dit feit van algemene bekendheid nu wat boud en doet het tekort aan de legale gebruikers van cryptodiensten. Een meer genuanceerde uitspraak is te lezen op de internetsite van de DNB⁷; "Crypto's zijn kwetsbaar voor financieel economische criminaliteit". Cryptodiensten hebben kennelijk een verhoogd risico⁸ voor gebruik door criminelen waardoor er eerder aanleiding zal zijn tot het melden van een OT. Een positieve ontwikkeling op dit vlak is dat een deel van de crypto bedrijven geregistreerd zijn bij de DNB⁹, onder toezicht staan van de DNB en melden aan de FIU.

In absolute aantallen zijn in het geanalyseerde kwartaal 921 VT's afkomstig van 12 verschillende wisseldiensten in virtuele valuta. Deze VT's staan voor een bedrag van € 17.499.877. 375 VT's zijn afkomstig van aanbieders van bewaarportemonnees, deze staan voor een bedrag van € 6.742.336. De verhouding tussen objectief en subjectief gemelde transacties onder de VT's is fifty-fifty. In bijlage 1 van het uitvoeringsbesluit Wwft¹⁰ staat opgenomen dat de objectieve indicator geldt voor transacties van € 15.000 of meer of voor een omwisseling van virtuele valuta naar contante van € 10.000 of meer. Het signaleren van transacties aan de hand van deze objectieve indicator is vrij 'straight forward'. In het uitvoeringsbesluit staat ten aanzien van de subjectieve indicator dat deze verband kan houden met witwassen of het financieren van terrorisme. De DNB leidraad Wwft en SW¹¹ is nog niet uitgewerkt voor crypto bedrijven. De DNB verwijst¹² op haar website voor meer informatie over de subjectieve indicator naar de website van de FIU¹³. De doorverwijzing naar de FIU levert een lijst op met typologieën uit 2017 ten aanzien van aan- en verkoop van virtuele betaalmiddelen'. Tevens verwijst de FIU naar een lijst¹⁴ met landen die een verhoogd risico met zich meebrengen. Het signaleren van transacties aan de hand van de subjectieve indicator is minder 'straight forward' en meer maatwerk.

Bij de analyse van de VT's door het AMLC, en waarschijnlijk ook bij andere opsporingsdiensten, is 'de meldtekst' vaak het eerste waar naar gekeken wordt. De duiding die de melders meegeven, of zoals de Wwft omschrijft de omstandigheden op grond waarvan de transactie als ongebruikelijk wordt aangemerkt¹⁵, is erg belangrijk voor het opwerken van een VT naar een strafrechtelijk onderzoek. Zonder een volwaardige meldtekst zijn aanwezige VT's in algemeenheid meer een database ten dienste van reeds lopende strafrechtelijke onderzoeken dan een startpunt voor een strafrechtelijk onderzoek. Een dergelijke database is ook waardevol en geeft onder andere inzicht in de identiteit van een persoon die schuil gaat achter de ontvangende wallet, helaas blijkt nu nog zelden uit de VT's wie de persoon is achter de verzendende wallet.

⁶ [ECLI:NL:RBROT:2019:2408](#)

⁷ [DNB integriteitstoezicht op aanbieders van cryptodiensten](#)

⁸ [Zie ook deze infographic n.a.v. het NRA](#)

⁹ [DNB registers van aanbieders van cryptodiensten](#)

¹⁰ [uitvoeringsbesluit Wwft 2018](#)

¹¹ [DNB leidraad wwft en sw](#) (zie p.5/p.6)

¹² [DNB indicatoren die bij cryptodiensten kunnen wijzen op ongebruikelijke transacties](#)

¹³ [fiu-nederland witwastypologieën virtuele-betaalmiddelen](#)

¹⁴ [gedelegeerde verordening EU van 14 juli 2016](#)

¹⁵ [Art. 16 lid 2 sub e Wwft](#)

Voor dit artikel is nader gekeken naar de meldteksten van de crypto bedrijven. Bij de subjectief gemelde transacties in het geanalyseerde kwartaal valt op dat bij 80% van de VT's als meldtekst enkel de ontvangende wallet en/of de transactiecode is opgenomen. De overige 20% van de VT's vermeldt tevens gecodeerde/standaard meldteksten, de meest voorkomende verwijzen naar darknet markets, het vermoeden van een samengestelde transactie, broker scam en child abuse. In nog geen 1% van deze VT's is sprake van een zogenoemde 'unieke meldtekst'; in die gevallen zijn specifieke websites of bedrijven genoemd. Dergelijke specifieke vermeldingen zijn wel de haakjes die nodig zijn voor opsporing om wat met een gemelde transactie te kunnen. Voor de toekomst en de bruikbaarheid van deze VT's voor de opsporing is het waardevol als meer meldteksten gevuld worden met unieke teksten, mogelijk vergezeld van een bijlage. Regelmatig is ook de gecodeerde meldtekst te zien waaruit blijkt dat de compliance afdeling een transactie als ongebruikelijk heeft bestempeld, zonder verdere begeleiding van een 'unieke meldtekst' waarom de compliance afdeling tot dit oordeel is gekomen. Een dergelijke uitleg van de compliance afdeling zou de opsporing net de handvatten kunnen geven om verder te komen met een VT. De vermelding van specifieke websites of bedrijven zijn mooie voorbeelden, in de brede zin gaat het om enige duiding van de ongebruikelijkheid van de transactie die opsporing op weg kan helpen.

Alle transacties boven de objectieve meldgrens worden als objectieve melding opgevoerd. Er zijn geen subjectieve transacties gemeld die boven de objectieve meldgrens komen. Dit lijkt een logisch gevolg van het indicatoren systeem dat wij in Nederland kennen. Het maatwerk dat nodig is voor de subjectieve meldingen is niet nodig om tot een objectieve melding te komen terwijl juist voor de hogere bedragen het voor opsporing waardevol is om te weten of er naast de objectieve indicator ook subjectieve aanwijzingen voor witwassen of terrorismefinanciering zijn. Het is daarom geen verrassing om te zien dat er bij de objectief gemelde VT's nagenoeg geen 'unieke meldteksten' te vinden zijn. Dit terwijl de top transacties in waarde tussen de 2 en 3 ton in Euro's vertegenwoordigen en juist voor transacties die een hoge waarde vertegenwoordigen een toelichting van cruciaal belang is.

Tot slot

Al de door de crypto bedrijven gemelde OT's/VT's hebben het voor de overheid mogelijk gemaakt zicht te krijgen op geldstromen die kunnen duiden op criminaliteit en om achterliggende strafbare feiten op te sporen.¹⁶ In nagenoeg alle strafzaken met een financiële kant wordt onderzocht of er VT's zijn. Enkele VT's of groepen VT's kunnen gebruikt worden als sturingsinformatie of worden opgewerkt tot een strafrechtelijke verdenking en vormen daarmee het beginpunt van een strafrechtelijk onderzoek. De meldingen door cryptobedrijven hebben hier een bijdrage aan geleverd. De waarde voor de opsporingsdienst zou nog groter zijn als zowel subjectief als objectief gemelde OT's meer unieke meldteksten bevatten die de ongebruikelijkheid van de transactie nader duiden. Hopelijk biedt deze terugkoppeling enige inspiratie daartoe.

¹⁶ Zie vice versa [ECLI:NL:RBAMS:2021:2600](#) e.a.

Jurisprudentie

Rechtbank Amsterdam, 1 september 2021, Bankrelatie goede doelenstichting:
[ECLI:NL:RBAMS:2021:4667](#)

In deze zaak gaat het om de vraag of de Rabobank de bankrelatie mocht opzeggen met een goede doelenstichting voor Palestijnse weeskinderen in Gaza, Libanon en Turkije. De bank had de bankrelatie beëindigd, omdat het de oorsprong en de bestemming van de geldstromen niet kon vaststellen. Volgens de bank zou de stichting activiteiten hebben overgenomen van een andere stichting die mogelijk terrorisme zou steunen. De bank heeft meerdere malen verzocht om een keurmerk dat erop toeziet dat goede doelen daadwerkelijk bijdragen aan een betere wereld en zorgvuldig omgaan met hun uitgaven. Voor dit keurmerk is onder meer een accountantsverklaring vereist. Naast de eis van het keurmerk, heeft de bank verzocht om een intern compliance beleid. De accountantsverklaring heeft de stichting uiteindelijk verkregen op 31 maart 2021. Het keurmerk heeft de stichting (nog) niet.

Voor de vraag of de bankrelatie mocht worden beëindigd is volgens de voorzieningenrechter van belang dat de twee relatief nieuwe bestuursleden van de stichting hun jaarrekening hebben laten controleren door een accountant van een gerenommeerd kantoor. Verder zijn zij actief bezig om het keurmerk te verkrijgen. Ook is van belang dat de stichting lijsten van weeskinderen, bewijzen van uitbetalingen en kopieën van paspoorten heeft toegestuurd aan de bank en dat de bank niet heeft aangegeven wat hieraan zou schorten. Over het eigen compliance beleid dat de stichting volgens de bank zou moeten hebben zegt de rechter dat onduidelijk is wat dit beleid zou moeten inhouden en wat het zou toevoegen. Dat heeft de bank niet duidelijk gemaakt. De stichting heeft gemotiveerd aangegeven dat zij precies weet waar het geld terechtkomt (bij weeskinderen). Dit is geverifieerd door een accountant die een verklaring heeft afgegeven bij de jaarrekening. Verder speelt een rol dat de accountantsverklaring en het keurmerk langer op zich hebben laten wachten door de corona-pandemie. Op basis daarvan zijn er volgens de rechter te weinig aanwijzingen dat de werkwijze van de stichting in strijd is met de Wwft en andere relevante wetten en moet de bank de bankrelatie voortzetten.

De zorgen en waakzaamheid van de bank over de risico's van witwassen en terrorismefinanciering in deze zaak zijn terecht. Doorslaggevend is volgens de rechter dat de bestemming van het geld door de stichting is aangetoond en dat dit is goedgekeurd door een accountant.

Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, 14 september 2021, Verduistering en witwassen door notaris:
[ECLI:NL:OGEC:2021:161](#)

Het gaat in deze zaak om een notaris in Curaçao die ervan wordt verdacht gedurende een periode van tien jaar 1,4 miljoen Antilliaanse gulden (omgerekend ongeveer € 670.000,-) via de derdengeldrekening van zijn kantoor te hebben verduisterd en witgewassen. Hij deed dit door het geld van de derdenrekening via de bankrekening van zijn moeder weg te sluisen naar zijn eigen bankrekening. Dit geld gebruikte hij vervolgens voor de aanschaf van een stuk grond en luxe goederen, zoals een auto en een piano. Door bij deze transacties onjuiste omschrijvingen te geven zoals "lening" of "onroerend goed transactie", heeft de verdachte verhuld dat het ging om geld dat was onttrokken aan de derdengeldrekening. De verdachte wist ook dat de bedragen afkomstig waren van de derdengeldrekening en dat het geld op die rekening niet aan

hem toebehoort, maar aan derden. Door het geld uit het zicht van de rechthebbende te halen en te verduisteren en hierna op te nemen en om te zetten heeft verdachte de criminele herkomst van het geld verhuld en zich schuldig gemaakt aan witwassen. Vanwege de lange duur en de frequentie veroordeelt de rechter de notaris wegens gewoontewitwassen en tevens voor verduistering als ambtenaar.

Doordat de verdachte heeft geleefd van het geld heeft hij het geld omgezet. Het wordt hem zwaar aangerekend dat hij misbruik heeft gemaakt van zijn positie als notaris. Daarom krijgt hij een forse gevangenisstraf opgelegd van 1,5 jaar, een beroepsverbod van 5 jaar en er volgt nog een ontnemingsprocedure. In Nederland zou een veroordeling voor witwassen in de uitoefening van beroep ook in de rede liggen, echter die strafverhogende bepaling kent het Curaçaose strafrecht (nog) niet.

College van Beroep voor het bedrijfsleven, 7 september 2021, zwijgrecht accountant: [ECLI:NL:CBB:2021:857](#)

In deze tuchtzaak heeft het OM een klacht ingediend tegen een accountant vanwege het onterecht afgeven van een goedkeurende controleverklaring en het niet tijdig doen van een melding ongebruikelijke transacties bij de FIU. In de procedure bij de accountantskamer heeft de accountant geen inhoudelijk verweer gevoerd, vanwege de vrees dat zijn verklaring in de tuchtzaak tegen hem zou worden gebruikt in zijn strafzaak. Volgens de accountantskamer staat het de accountant vrij om geen inhoudelijk verweer te voeren, maar dat neemt niet weg dat hij de verwijten dan niet heeft weersproken. De klacht van het OM wordt vervolgens gegrond verklaard in alle onderdelen.¹⁷ In hoger beroep voert de accountant aan dat hij twee keer voor hetzelfde feit wordt veroordeeld, omdat het strafrecht in de vorm van het beroepsverbod eenzelfde sanctie kent als het tuchtrecht in de vorm van doorhaling. Volgens de accountant omzeilt het OM hiermee het nemo tenetur-beginsel door een tuchtklacht in te dienen. Het college geeft aan dat het OM heeft onderkend dat een accountant bij samenloop van een strafrechtelijke en tuchtrechtelijke procedure in conflict kan komen met het in het strafrecht geldende nemo-teneturbeginsel. Naar aanleiding van de vrees van de accountant voor doorbreking van zijn zwijgrecht indien hij in de tuchtzaak verweer zou voeren heeft het OM in een brief verklaard dat de verklaring niet zou worden gevoegd in de strafzaak. Dat is volgens het college onvoldoende, omdat de brief slechts ziet op het niet in de lopende strafzaak voegen van verklaringen in de tuchtprocedure. Pas ter zitting in hoger beroep heeft het OM voor het eerst ondubbelzinnig de toezegging gedaan dat de uitspraken in de tuchtzaak niet terecht zullen komen in het strafdossier. Naar aanleiding daarvan heeft de accountant aangegeven alsnog te willen verklaren in de tuchtzaak. Het college is van oordeel dat de accountant hiertoe in de gelegenheid moet worden gesteld en verwijst de zaak naar de accountantskamer.

Het college geeft aan dat het OM heeft onderkend dat een accountant bij samenloop van een strafrechtelijke en tuchtrechtelijke procedure in conflict kan komen met het in het strafrecht geldende nemo-teneturbeginsel. Naar aanleiding van de vrees van de accountant voor doorbreking van zijn zwijgrecht indien hij in de tuchtzaak verweer zou voeren heeft het OM in een brief verklaard dat de verklaring niet zou worden gevoegd in de strafzaak. Dat is volgens het college onvoldoende, omdat de brief slechts ziet op het niet in de lopende strafzaak voegen van verklaringen in de tuchtprocedure. Pas ter zitting in hoger beroep heeft het OM voor het eerst ondubbelzinnig de toezegging gedaan dat de uitspraken in de tuchtzaak niet terecht zullen komen in het strafdossier. Naar aanleiding daarvan heeft de accountant aangegeven alsnog te willen verklaren in de tuchtzaak. Het college is van oordeel dat de accountant hiertoe in de gelegenheid moet worden gesteld en verwijst de zaak naar de accountantskamer.

Het nemo tenetur-beginsel houdt in dat een verdachte in een strafzaak niet gedwongen mag worden om mee te werken aan zijn eigen veroordeling. Dit beginsel geldt alleen als er sprake is van een criminal charge als bedoeld in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en daar is hier geen sprake van. Samenloop tussen het strafrecht en tuchtrecht is aanvaardbaar. Ook als het OM de tuchtklacht heeft ingediend. Er is geen sprake van een omzeiling van het nemo tenetur-beginsel, maar vanwege het ontstane conflict met dit strafrechtelijk beginsel is een ondubbelzinnige toezegging van de zijde van het Openbaar Ministerie dat de verklaringen niet in het strafdossier zullen worden opgenomen kennelijk op zijn plaats.

¹⁷ Vanwege een omvangrijke en structurele geldstroom zonder facturen of schriftelijke contractuele verplichtingen, een lening aan de bestuurder en een andere entiteit zonder zekerheden had de accountant aanleiding moeten zien voor het doen van een melding bij FIU. Daarnaast was er geen deugdelijke grondslag voor de afgegeven controleverklaringen.

Colofon

Redactie:

mr. Dorine Stahlie	Coördinator kennis & expertise
mr. Sophie de Ridder	Vaktechnisch medewerker
mr. Ruut Regtering	Vaktechnisch medewerker
mr. Joris Rozemeijer	Vaktechnisch medewerker
drs. Erik Reissenweber	Vaktechnisch medewerker

Anti Money Laundering Centre

Utrechtseweg 297 gebouw C, 3731 GA De Bilt

E: AML.Centre_Postbus@belastingdienst.nl

De AMLC nieuwsbrief voor overheidspartijen verschijnt 6 keer per jaar. Dit geldt ook voor de nieuwsbrief voor private partijen, deze wordt in het Nederlands en in het Engels verstuurd. Daarnaast versturen wij voor internationale partners 4 keer per jaar een nieuwsbrief.

Aanmelden/afmelden: via een e-mail naar bovenstaand e-mailadres.